

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

**Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи**

Жученко Оксана Олександрівна

**Соціально-психологічна підтримка сімей, яких торкнулася проблема
ВІЛ\СНІДу**

спеціальність 231 Соціальна робота

РЕФЕРАТ

магістерської роботи
за освітньо-професійною програмою (освітньо-науковою програмою)
«Соціальна робота»

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:
д. пед. н., проф. Кравченко О.О.

Умань – 2021

Зміст

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Соціальна підтримка ВІЛ- інфікованих та їх близьких.....	5
1.1. Соціальна підтримка осіб,які живуть з Віл снід.....	18
1.2. Технології соціальної роботи із особами, хворими на ВІЛ/СНІД.....	23
1.3. Психологічні аспекти ВІЛ/ СНІД.....	31
Розділ 2. Формування толерантного ставлення до людей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу.....	36
2.1. Толерантність як протидія поширенню стигми та дискримінації ВІЛ-позитивних людей.....	39
2.2. Особливості підготовки волонтерів з формування толерантного ставлення до людей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу.....	49
2.3. Сучасні методи та форми роботи щодо формування толерантного ставлення до людей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу.....	59
Розділ 3. Соціально-психологічний супровід ВІЛ- інфікованих.....	66
3.1. Соціально-психологічна допомога ЛЖВ (людей які живуть з ВІЛ/СНІД) та їх сім'ям.....	70
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. ВІЛ-інфекція є однією з найгостріших проблем сьогодення. У світі немає жодної країни, якої б вона не торкнулася, а кількість ВІЛ-інфікованих осіб дедалі збільшується. Україна також знаходиться в ситуації епідемії ВІЛ-інфекції, при цьому, за оцінками експертів, лише кожен другий українець знає про свій ВІЛ-позитивний статус. Так, згідно з оперативними даними ДУ «Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами МОЗ України», враховуючи всі офіційно зареєстровані випадки ВІЛ-інфекції серед громадян України з початку епідемії (з 1987 року), станом на 01.04.2019 р. в Україні зареєстровано 341 084 випадків ВІЛ-інфекції, зокрема 114 487 випадків захворювання на СНІД та 49 751 смертей від захворювань, зумовлених СНІДом. Однак офіційні дані не відображають реального масштабу епідемії ВІЛ-інфекції, зокрема справжньої кількості інфікованих людей.

Мета дослідження – визначити стан соціально-психологічної підтримки сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу в Україні, формування толерантного ставлення до людей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу, соціальну підтримку осіб, які живуть з ВІЛ/СНІД.

Практичне значення результатів дослідження полягає у наданні адекватної та відповідної потребам соціально-психологічної підтримки особам і сім'ям, які живуть із ВІЛ/СНІД в Україні, є нагальним завданням фахівців соціальної сфери – представників як державних, так і недержавних соціальних служб, інших агенцій, що працюють у громаді та дотичні до вирішення широкого кола питань цієї цільової групи.

Саме ефективна соціально-психологічна підтримка вказаної категорії осіб та сімей і, як результат, усвідомлення та прийняття ними свого статусу, сформованість прихильності до лікування, попередження й подолання самостигматизації, готовність вирішувати різні життєві проблеми та долати складнощі, є запорукою призупинення епідемії ВІЛ-інфекції в Україні.

Особи та сім'ї, які живуть з ВІЛ/СНІД в Україні, є уразливими щодо виникнення складних життєвих обставин та, як наслідок, дисфункційності. Окрім того, саме неякісні соціальні послуги, неефективна соціально-психологічна підтримка призводять до ускладнення життєвої ситуації таких осіб і сімей,

загострення існуючих проблем та як наслідок – нелікування, маргіналізації, подальшого поширення ВІЛ-інфекції.

Об'єкт дослідження – соціальна інтеграція сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ\СНІДу.

Предмет дослідження – теоретичні та методичні аспекти формування соціально-психологічної підтримки сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ\СНІДу.

Методи дослідження: *теоретичні* – аналіз, зіставлення, систематизація, порівняння та узагальнення наукових джерел із проблеми дослідження з метою відбору та осмислення фактичного матеріалу; *емпіричні* – спостереження за перебігом процесу соціалізації, стандартизовані й валідизовані методики, за допомогою яких визначалися показники та рівні соціально-психологічної реабілітації; *методи математичної обробки результатів експериментального дослідження* – кореляційний та регресійний аналіз обробки отриманих результатів з метою виявлення кількісних та якісних характеристик результативності експериментального дослідження.

Практичне значення результатів дослідження полягає у впровадженні програми соціальної інтеграції сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ\СНІДу. Результати дослідження можуть бути використані у навчально-виховному процесі закладів вищої освіти з метою сприяння соціально-психологічної реабілітації а також соціальної інтеграції сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ\СНІДу.

ВИСНОВКИ

У науковій роботі здійснено теоретичне узагальнення та практичне вирішення проблеми соціальної інтеграції сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу.

1. У ході аналізу ступеня розробленості досліджуваної проблеми у психолого-педагогічній літературі та освітньо-виховній практиці схарактеризовано соціально-психологічну реабілітацію як наукову проблему. Встановлено, що дослідники заклали методологічне підґрунтя та розкрили загальні питання характеристики соціальної інтеграції сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу, психологічної реабілітації, впливу на адаптацію та соціалізацію сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу.

На основі аналізу теорії та практики здійснення соціально-психологічної підтримки осіб та сімей, які живуть з ВІЛ/СНІД, можна зробити висновки про те, що така діяльність спрямована як на розширення ресурсів самого клієнта та його сім'ї, так і загалом громади та орієнтована на подолання перешкод щодо сформованості прихильності щодо лікування, подолання самостигматизації, покращення якості життя з ВІЛ-інфекцією; ефективна підтримка можлива лише за умови комплексного підходу до вирішення проблем та задоволення потреб клієнта й передбачає залучення соціальних працівників, психологів, медиків, юристів – тобто реалізується в мультидисциплінарній команді фахівців; для досягнення високої ефективності такої роботи варто використовувати якомога повніший арсенал заходів соціально-психологічної підтримки ЛЖВ і враховувати особливості реалізації такої діяльності.

2. Розкрито сутність та зміст соціальної інтеграції сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу: спрямування на відновлення сил, психологічна підтримка; забезпечення зміни середовища, звичного способу життя, активної форми відпочинку, що сприяє фізичному оздоровленню і психологічному розслабленню; позитивний вплив на розвиток особистості; підтримання здоров'я і життєдіяльності в активній формі.

Кінцевою метою будь-якого втручання в контексті роботи з особами та сім'ями, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу, має бути запобігання подальшій передачі ВІЛ-інфекції та зменшення рівня смертності серед клієнтів як пряма

відповідь на епідемію ВІЛ/СНІДу.